

Άρθρο 38

Αλάτι

1. «Αλάτι» χαρακτηρίζεται το χλωριούχο νάτριο, που έρχεται στην κατανάλωση σε σχετικά καθαρή κατάσταση και προέρχεται είτε από την εξάτμιση του θαλασσινού νερού στις αλυκές, είτε από την επεξεργασία του ορυκτού άλατος των αλατορυχείων. Στην κατανάλωση είναι δυνατόν να προσφέρονται τα παρακάτω είδη αλατιού.
 - α) Μαγειρικό αλάτι ή Κοινό αλάτι, το οποίο μπορεί να διατίθεται στην κατανάλωση, όπως είναι, και να χρησιμοποιείται για κάθε χρήση, όπου στον παρόντα Κώδικα αναφέρεται με τις ονομασίες αυτές, αφού προηγούμενα πλυθεί και καθαριστεί, εφόσον είναι ανάγκη, για να απομακρυνθούν οι γαιώδεις προσμίξεις.
 - β) Καθαρισμένο μαγειρικό αλάτι
 - γ) Επιτραπέζιο αλάτι
 - δ) Ιωδιούχο αλάτι⁽¹⁾
2. Το καθαρισμένο μαγειρικό αλάτι, το επιτραπέζιο αλάτι και το ιωδιούχο αλάτι, που προσφέρονται στην κατανάλωση, πρέπει να πληρούν τους εξής γενικούς όρους:
 - α) Η περιεκτικότητα σε χλωριούχο νάτριο πρέπει να είναι τουλάχιστον 97% (υπολογιζόμενη επί ξηρού) , οι αδιάλυτες στο νερό ουσίες να μην είναι πάνω από 0,2% και υδατικό διάλυμα 1% πρέπει να παρουσιάζει αντίδραση ουδέτερη, ως προς δείκτη φαινολοφθαλεΐνη ή σε περίπτωση αλκαλικής αντίδρασης, να μην απαιτούνται πάνω από τέσσερα (4) κυβικά εκατοστά δεκατοκανονικού (N/10) διαλύματος υδροχλωρικού οξέος, παρουσία ηλιανθίνης, για εξουδετέρωση δέκα (10) γραμμαρίων αλατιού.
 - β) Να μην περιέχει ακαθαρσίες και γενικά ξένες ουσίες, να μην εμφανίζει οποιαδήποτε οσμή και η γεύση του να είναι αποκλειστικά και σαφώς αλμυρή.⁽¹⁾
 - γ) Το αλάτι και τα υποκατάστατα άλατος δεν επιτρέπεται να περιέχουν πρόσθετες χρωστικές ουσίες.⁽⁵⁾
 - δ) Το αλάτι, τα υποκατάστατα και τα σκευάσματα άλατος επιτρέπεται να περιέχουν πρόσθετα του παραρτήματος IV του άρθρου 33 του Κώδικα Τροφίμων σύμφωνα κατά περίπτωση με τους όρους του παραρτήματος αυτού: Φωσφορικά E338, E339, E340, E341, E343, E450, E451, E452, σιδηροκυανιούχα E535, E536, E538, πυριτικά E551, E552, E553α, E553β, E554, E555, E556, E559.⁽⁶⁾⁽⁷⁾
3. Το καθαρισμένο μαγειρικό αλάτι που έρχεται στην κατανάλωση, πρέπει πέρα από τους όρους της παραγράφου 2 να πληροί και τους παρακάτω όρους:
 - α) Να έχει καθαρό λευκό χρώμα και το υδατικό του διάλυμα να εμφανίζει ελαφριά μόνον θολερότητα.
 - β) Οι περιεχόμενες αλκαλικές γαίες, εκφρασμένες σε χλωριούχο μαγνήσιο, δεν επιτρέπεται να είναι πάνω από 2,5% και η υγρασία του να μην υπερβαίνει το 2%.
 - γ) Είναι δυνατόν το καθαρισμένο μαγειρικό αλάτι να ενισχυθεί με προσθήκη ιωδιούχου καλίου σε ποσοστό 40 ως 60 χιλιοστόγραμμα ανά χιλιόγραμμο τελικού προϊόντος (40-60 ppm) σύμφωνα με τους όρους των παραγράφων 7, 8, 9, 10 και 11 του άρθρου αυτού.⁽¹⁾⁽³⁾⁽⁴⁾
4. Το επιτραπέζιο αλάτι, που έρχεται στην κατανάλωση πρέπει πέρα από τους όρους της παρ.2, να πληροί τους παρακάτω όρους:
 - α) Να έχει λευκό χιονάτο χρώμα και το υδατικό του διάλυμα να είναι μάλλον διαυγές.

- β) Οι φυσικά περιεχόμενες αλκαλικές γαίες, εκφρασμένες σε χλωριούχο μαγνήσιο, δεν πρέπει να είναι πάνω από 1% και η υγρασία του να μην υπερβαίνει το 1%.
5. Επιτρέπεται η διάθεση στην κατανάλωση μαγειρικού αλατιού που περιέχει, σαν βελτιωτικό της ποιότητάς του μίγμα ανθρακικού ασβεστίου και ανθρακικού μαγνησίου, με την προϋπόθεση ότι η προσθήκη αυτή εκφρασμένη σε χλωριούχο μαγνήσιο, δεν θα υπερβαίνει το 1%.⁽⁶⁾
Το επιτραπέζιο αλάτι με βελτιωτικά πρέπει επιπλέον να πληροί τους παρακάτω όρους, πέρα από αυτούς της παραγράφου 4.
- α) Οι αδιάλυτες σε διάλυμα 10% υδροχλωρικού οξέος ουσίες δεν επιτρέπεται να είναι πάνω από 0,08%.
- β) Η αλκαλικότητα του αλατιού, που οφείλεται αποκλειστικά στα πρόσθετα βελτιωτικά ποιότητας, εκφρασμένη σε χλωριούχο μαγνήσιο, δεν επιτρέπεται να είναι πάνω από 1% με ανοχή 10% στο όριο αυτό.
- γ) Το ανθρακικό ασβέστιο και ανθρακικό μαγνήσιο που προστίθενται σαν βελτιωτικά ποιότητας, πρέπει να είναι καθαρά και απαλλαγμένα από κάθε επιβλαβή πρόσμιξη ή ενώσεις βαρέων μετάλλων, όπως αρσενικό, αντιμόνιο, μόλυβδος, ψευδάργυρος, βάριο κ.λπ.
6. Με την ονομασία «ιωδιούχο αλάτι» χαρακτηρίζεται και επιτρέπεται το αλάτι, το οποίο πληροί όλους τους όρους που καθορίζονται ρητά για το επιτραπέζιο αλάτι και έχει ενισχυθεί με προσθήκη ιωδιούχου καλίου, σε ποσοστό τουλάχιστον 40 και όχι πάνω από 60 χιλιοστόγραμμα ανά χιλιόγραμμο τελικού προϊόντος (ppm = μέρη ανά εκατομμύριο).⁽⁴⁾
Το ιωδιούχο αλάτι δεν πρέπει να εκτίθεται στις ηλιακές ακτίνες, να είναι κατάλληλα συσκευασμένο για το λόγο αυτό και να διατηρείται σε χώρους σκιερούς, ξηρούς και δροσερούς.
7. Επιτρέπεται η προσθήκη στο ιωδοούχο αλάτι ανθρακικού νατρίου E500 σύμφωνα με την αρχή του quantum satis.⁽⁶⁾
8. Καταργείται⁽⁹⁾.
9. Σε περίπτωση παράβασης των όρων του άρθρου αυτού, την ευθύνη φέρει ακέραιη ο συσκευαστής, εφόσον το αλάτι προσφέρεται συσκευασμένο ή αυτός που το διαθέτει στην κατανάλωση, εφόσον το αλάτι προσφέρεται χύμα.
10. Η παραγωγή και η συσκευασία του αλατιού γενικά, πρέπει να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) 852/2004 «για την υγιεινή των τροφίμων»⁽⁹⁾
11. Σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 11 πρέπει πάνω στις συσκευασίες του αλατιού να αναγράφονται και τα παρακάτω στοιχεία με ευκρινή γράμματα.
- α) Εφόσον πρόκειται για επιτραπέζιο αλάτι με βελτιωτικά ποιότητας, το είδος των βελτιωτικών.
- β) Εφόσον πρόκειται για ιωδιούχο αλάτι.
- (i) Η φράση ΙΩΔΙΟΥΧΟ ΑΛΑΤΙ
- (ii) Το ακριβές ποσοστό πρόσθετου ιωδιούχου καλίου σε μέρη ανά εκατομμύριο (ppm) με ανοχή $\pm 10\%$.⁽³⁾
- (iii) Σε περίπτωση χρησιμοποίησης σταθεροποιητών το είδος.⁽⁶⁾
- (iv) Υπόδειξη ότι αυτό μπορεί να χρησιμοποιείται για την παρασκευή φαγητών.⁽²⁾
- (v) Ο ειδικός σκοπός της παρασκευής και διάθεσής του στην κατανάλωση.
- (vi) Υπόδειξη να μην εκτίθεται στις ηλιακές ακτίνες και να διατηρείται σε χώρο σκιερό, ξηρό και δροσερό.
12. Επιτρέπεται η διάθεση λειοτριβμένου κοινού αλατιού για κτηνοτροφές με την προϋπόθεση ότι θα διατίθεται πάντοτε σε συσκευασία πάνω από 5 χιλιόγραμμα και στη συσκευασία θα αναγράφεται ευκρινώς με κεφαλαία γράμματα η φράση «ΑΛΑΤΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟ».⁽¹⁾
13. α) Επιτρέπεται η προσθήκη φθοριούχου καλίου σε ποσότητα 200 mg/kg, εκφρασμένη σε ιόντα $F^{(-)}$, σε αλάτι (μαγειρικό, επιτραπέζιο, ιωδιούχο) που διατίθεται στην κατανάλωση και δεν προορίζεται για βιομηχανίες τροφίμων και μονάδες ομαδικής εστίασης.

- β) Η ονομασία πώλησης πρέπει να περιλαμβάνει ένδειξη ότι το αλάτι είναι φθοριωμένο. Η περιεχόμενη ποσότητα φθορίου, εκφρασμένη σε ιόντα F^{-} , μπορεί να αναγραφεί στην ονομασία πώλησης ή κοντά στην ονομασία πώλησης ή στον κατάλογο των συστατικών. Επίσης στη συσκευασία πρέπει να υπάρχει ευδιάκριτη προειδοποίηση για αποφυγή κατανάλωσης φθοριωμένου αλατιού όταν το πόσιμο νερό περιέχει φθόριο πάνω από 0,5 mg/l.⁽⁸⁾
14. α) «Προϊόντα με μειωμένη περιεκτικότητα σε χλωριούχο νάτριο» χαρακτηρίζονται προϊόντα που περιέχουν χλωριούχο νάτριο κάτω από 33%. Προϊόντα με περιεκτικότητα σε χλωριούχο νάτριο κάτω από 1% θα πρέπει να διατίθεται από τα φαρμακεία.
- β) Προϊόντα με περιεκτικότητα σε χλωριούχο νάτριο ίση ή μεγαλύτερη από 33% μπορούν να διατίθενται ως «σκευάσματα άλατος» ή με άλλη ισοδύναμη ονομασία.
- γ) Στα προϊόντα της παρούσης παραγράφου μέρος του χλωριούχου νατρίου έχει αντικατασταθεί με χλωριούχο κάλιο. Επιτρέπεται να περιέχουν τα βελτιωτικά ποιότητας και τα πρόσθετα που αναφέρονται στο άρθρο αυτό και δεν επιτρέπεται να περιέχουν πρόσθετες χρωστικές ύλες.
- δ) Η περιεκτικότητα σε χλωριούχο νάτριο και χλωριούχο κάλιο αναγράφεται στην ονομασία πώλησης ή κοντά στην ονομασία πώλησης ή στον κατάλογο των συστατικών.
- ε) Εκτός από τις άλλες ενδείξεις στη συσκευασία πρέπει υποχρεωτικά να αναγράφεται η φράση: «Άτομα που υποβάλλονται σε φαρμακευτική αγωγή για διαβήτη, καρδιακές ή νεφρικές διαταραχές πρέπει να συμβουλευούνται γιατρό πριν χρησιμοποιήσουν το προϊόν αυτό. Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται στη χρήση φαρμάκων που περιέχουν κάλιο ή που μπορεί να προκαλέσουν υπερκαλιαιμία».⁽⁸⁾
15. Οι προδιαγραφές του παρόντος άρθρου, που αφορούν τη σύνθεση των προϊόντων δεν ισχύουν, με την επιφύλαξη σχετικών κοινοτικών διατάξεων, για προϊόντα που παράγονται νόμιμα σε χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε χώρες συμβεβλημένα μέλη της συμφωνίας Ε.Ο.Χ.⁽⁸⁾

Παραπομπές

- ⁽¹⁾ Απόφ. ΑΧΣ 885/72, ΦΕΚ 397/Β/72 «Περί τροποποίησης και συμπλήρωσης της υπ' αριθ. 3000/70 απόφ. ΑΧΣ».
- ⁽²⁾ Αποφ. ΑΧΣ 91/74, ΦΕΚ 1158/Β/75. «Τροποποίηση παρ. 11, εδάφ. (β), υπεδ. (iv)».
- ⁽³⁾ Αποφ. ΑΧΣ 872/76, ΦΕΚ 1005/76/Β. «Προσθήκη εδαφίου (γ) στην παρ. 3, τροποποίηση παρ. 6 και παρ. 11, εδάφ. (β), υπεδ. (ii)».
- ⁽⁴⁾ Αποφ. ΑΧΣ 2048/83, ΦΕΚ 12/84/Β. «Τροποποίηση της αποφ. 872/76, παρ. 3 εδάφ. (γ), παρ. 6».
- ⁽⁵⁾ Απόφ. ΑΧΣ 775/94, ΦΕΚ 702/Β/9.8.95 «Τροποποίηση διατάξεων του Κ.Τ., σε εναρμόνιση με την Οδηγία 94/36/ΕΚ για τις χρωστικές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στα τρόφιμα».
- ⁽⁶⁾ Απόφ. ΑΧΣ 145/96, ΦΕΚ 485/Β/25.6.96 «Τροποποίηση διατάξεων του Κ. Τ. σε εναρμόνιση προς την Οδηγία 95/2/Ε.Κ. του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για τα πρόσθετα τροφίμων πλην χρωστικών και γλυκαντικών».
- ⁽⁷⁾ Απόφ. ΑΧΣ 412/99, ΦΕΚ 1964/Β/1.11.99, «Τροποποίηση διατάξεων του Κ.Τ. σε εναρμόνιση προς την Οδηγία 98/72/Ε.Κ.».
- ⁽⁸⁾ Απόφ. ΑΧΣ 621/99, ΦΕΚ 84/Β/2.2.2000, «Τροποποίηση του άρθρου 38 του Κ.Τ. με προσθήκη παραγράφων 13, 14, 15».
- ⁽⁹⁾ Απόφ. Α.Χ.Σ. 73/2014, ΦΕΚ 767/28.03.2014 «Κατάργηση της απόφασης του Ανωτάτου Χημικού Συμβουλίου 3273/78 (ΦΕΚ 9/Β' /1979) και τροποποίηση των άρθρων 3, 8, 10, 38, 41, 43, 52, 70, 74, 77, 80, 83, 108, 111 και 122 του Κώδικα Τροφίμων και Ποτών (ΦΕΚ 788/Β' /31.12.87), όπως ισχύει

